WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-3237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ВЕРЕСНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 14, 1961 No. 174. VOL. LXVIII.

КОНГРЕС ПРОДОВЖИВ НА ДВА РОКИ ДВІ ВИХОВНІ ПРОГРАМИ

БІЙ ЗА УРЯДОВУ ШКІЛЬНУ ПРОГРАМУ ЗАКІНЧИВСЯ ПОРАЗКОЮ УРЯДУ

Вашингтон. — 12-го вересня Сенат продовжив на два роки важливість двох шкільних законів: про крайове оборонне виховання та про федеральну допомогу шкільництву в тих районах, де є більше число дітей цивільних федеральних урядовців і військовиків. Ці закони втрачали важність, і Сенат продовжив їх на два роки, хоч президент Кеннеді та прихильники його шкільної програми хотіли продовжити ці закони тільки на один рік, щоб в 1962-му році легше було переформувати ширшу шкільну програму, продовжуючи конечні шкільні закони. Сенат більшістю 45 до 40 голосів відкинув пропозицію продовжити шкільні закони тільки до 30-го червня 1962-го року. За однорічне продовження був сенатор - демократ із Орегону Вейн Морс, але його внесок перепав. Минулого тижня Палата Репрезентантів прийняла також проєкт про продовження цих двох законів, зрезиґнувавши з того, щоб в цьому році прийняти широку урядову шкільну програму про допомогу на будову шкіл і збільшення вчительських платень. Згідно з прийнятими законами уряд має видати $900 мільйонів на здійснення так званого крайового оборонного виховного закону, який діє від 1958-го року, і, згідно з яким уряд допомагає при навчанні таких предметів, які потрібні обороні країни: математики, фізики, хемії та чужих мов. Другий продовжений закон дозволяє урядові давати фінансову допомогу тим шкільним округам, які мусять навчати дітей федеральних урядовців і військовиків у більшому числі. Конґрес відкинув широку урядову програму про допомогу школам в сумі $2.484.-000,000 на будову шкільних будинків, і на допомогу коледжам та на стипендії для високошкільних студентів. В конґресових колах звертають увагу на те, що сам Президент в листі до сенатського демократичного провідника сенатора з Монтани Майка Менсфілда не дуже обороняв проєкт, щоб конечні шкільні закони продовжити тільки на один рік, що могло б влегшити працю над широкою шкільною програмою в 1962-му році. Цікаве те, що проти однорічного продовження голосували 24 республіканці і 21 демократ в Сенаті. За шкільну програму йшла довга і завзята боротьба, головно в Палаті Репрезентантів, бо з нею була пов'язана і справа допомоги католицьким школам. Вислід цієї боротьби такий, що і публічні і приватні школи не дістануть в цьому році допомоги від держави.

Уряд сподівається поважнішого зменшення числа безробітних

Вашингтон. — Департамент праці подав тепер подрібний виказ чисел затруднених і безробітних в місяці серпні ц. р., і одночасно висловив надію, що у вересні число безробітних поважно зменшиться, бо вже така є тенденція. Давніші загальні числа подав був секретар праці Голдберґ кілька днів тому. В серпні було 68,539,000 затруднених, і 4,542,000 безробітних. В серпні 6.9 відсотка всіх робітних сил країни були без праці. Уряд старається, щоб той відсоток понизився до 4-ох, бо тоді можна б говорити про здоровіший стан економіки. У звіті впадає в очі те, що на фармах в серпні працювало тільки 6,325,000 робітників.

Ґураґан Карла спричинив смерть 17 осіб; матеріяльні втрати виносять $ 200 мільйонів

Ґелвестон, Тексас. — Ґураґан Карла в дні 12-го вересня бушував в стейтах Тексас і Луїзіяна, спричинюючи кілька торнадо, які на своєму шляху нищили доми та змітали все те, на що натрапляли. Число смертних випадків піднеслося до 17, але воно зможе збільшитися, коли можна буде перевести докладні обрахунки. Один торнадо діяв в Ґелвестоні, а інший в Годжі в Луїзіяні. В обидвох місцевостях згинуло по 6 осіб. В Ґелвестоні здемольовані 100 домів, а Годжі — 25. Матеріяльні втрати обраховують приблизно на $200 мільйонів. Ґураґан втратив на силі і перейшов до стейту Оклагома. Він вже не є ґураґаном, тільки звичайним буревієм, бо швидкість його менша від 75 миль на годину. Він вже не є такий жахливий як в понеділок і вівторок; на своєму шляху спричиняє зливні дощі, внаслідок того можуть виникати повені. Під час бушування Карли в Ґелвестоні діялися жахливі речі. Сержант Ед Годлі оповідає про те, як торнадо вдарив на дім, в якому сховалися були кільканадцять осіб. Нараз почувся страшний рик, і двері та вікна влетіли до кімнати, а в цій самій хвилині двері і вікна по противному боці вилетіли надвір. При тому лив зливний дощ. Люди мусіли втікати один бльок до найближчого готелю, йдучи по коліна у воді. Червоний Хрест допомагає втікачам. Президент Кеннеді має відвідати ці райони, що їх понищив ґураґан. Уряд зорганізував окрему централю в Гюзтоні, Тексас, яка має координувати федеральну допомогу тим, що потерпіли від ґураґану.

В АМЕРИЦІ

• **Спікер Палати Репрезентантів** Сем Рейбирн, який є конґресменом вже 48-ий рік, і який два рази довше є спікером Палати, як хтонебудь інший в історії Конґресу, довідався, що Конґрес хоче вибити окрему золоту медалю в його пошану, просив сенатора-демократа з Тексасу Ралфа В. Ярборо, щоб припинив дальші заходи в справі цієї медалі. Рейбирн сказав, що він тішиться тим, що аж 50 сенаторів внесли проєкт про цю медалю, але її поява спричинила б йому заклопотання.

• **Команда фльоти** вислала два літаконосці, один транспортовий корабель та численні гелікоптери в район Тексасу і Луїзіяни, де бушував ґураґан Карла Ці кораблі мають бути в Мехіканській затоці до середи, 13-го вересня, та помагати в рятунковій акції.

• **Архітект Капітолю** у Вашинґтоні Джордж Стюарт зізнавав в Палатній Комісії Видатків і домагався 815,000 дол. на те, щоб вивчити, як найкраще зберегти будинок Капітолю проти пожежі. Один конґресмен сказав, що будинок Капітолю міг би згоріти впродовж одної години, тому конче треба в цій справі щось зробити.

• **Колишній губернатор Каліфорнії** республіканець Ґудвін Дж. Найт заявив, що він в найближчому році кандидуватиме на губернатора. Покищо не знати, як зареаґує на це колишній віце-президент Ричард М. Ніксон, який заявив недавно, що він „міг би бути кандидатом тільки тоді, коли б не було іншого республіканського кандидата, який мав би вигляди виграти вибори".

• **В Беверлі Гіллс**, Каліфорнія злодій пограбував із приватного будинку промисловця два образи славного маляра Пікассо. Він під загрозою револьвера замкнув служницю до шафи, і забрав ці образи, що їх вартість оцінюють на 670,000 долярів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ВІДДАЄ САЛЮТ ПОНЕВОЛЕНИМ НАЦІЯМ

Синьо-жовтий український прапор на великій параді Леґіону з нагоди конвенції в Денвері

Денвер, Колорадо (К.К.) — В понеділок, 11-го вересня, тут почалася 43-тя річна крайова конвенція Американського Леґіону, ветеранської організації, що нараховує біля трьох мільйонів членів, і вже того самого дня відбулася з нагоди цієї конвенції по вулицях міста велика парада, гаслом якої було: „Салют поневоленим націям!", прапори яких, між ними і синьо-жовтий український, несено під час паради поруч американських національних і ветеранських стягів.

Уже кілька тижнів наперед преса Денверу широко повідомляла про цю конвенцію, а кілька днів до конвенції преса і радіо присвятили цій події найбільше місця і часу, подаючи інформації про її програму, визначних провідників, промовців і т.п.

У параді в понеділок взяло участь 75 до 100 тисяч осіб з усіх сторін Америки, а навіть з Мехіка, Аляски та Франції. Щоденник "The Denver Post" називає її найбільшою конвенцією світу. Не тільки головні вулиці Денверу удекоровані, але також з вікон приватних домів видніють привітальні написи. При головних дорогах на передмістях заінстальовано інформативні будки для тих, що приїзджають автами та автобусами.

На конвенції заторкується важливі справи, пов'язані з теперішньою світовою політичною ситуацією та з політикою ЗДА. Уже на передодні конвенції, в четвер 6-го вересня, крайовий командант Леґіону Вільям Р. Бурке відбув пресову конференцію, в часі якої наполягав на те, щоби ЗДА вели рішучу і неуступливу політику супроти комуно-московської загрози в Берліні. Бурке рішучо висловився проти прийняття комуністичного Китаю в члени Об'єднаних Націй, а також домагався повного припинення торгівлі з Кубою. Преса прихильно коментує поставу провідника Американського Леґіону. В п'ятницю, 8-го вересня, на ранніх новинах один радіовий заповідач навів такі слова коменданта Бурке: „Америка буде безпечною лише тоді, коли Кастро і Хрущов будуть знищені". Багато місця присвячує цій конвенції відомий католицький часопис "Denver Catholic Register." В його числі за 7-го вересня ц. р., на першій сторінці видніє стаття повідомлення п. н. „На параді Леґіону повіватимуть прапори Поневолених Народів". Її зміст: „Національні прапори 13-ти поневолених совєтською Росією народів будуть презентовані на параді Американського Леґіону, яка відбудеться в Денвері в понеділок 11-го вересня. Ті прапори нестимуть летуни з летунської бази Ловрі. Вони творитимуть маршуючу одиницю станиці число 1". Поневолені нації, що були репрезентовані на параді є: Альбанія, Болгарія, Білорусь, Козакія, Чехо-Словаччина, Естонія, Грузія, Мадярщина, Литва, Латвія, Польща, Румунія та Україна. Гадка, щоби мати на параді Леґіону репрезентовані поневолені народи, була започаткована Робертом Ремзієм, членом редакторського складу "Denver Catholic Register". Ремзей є членом станиці число 1. Після переписки в цій справі з Левом Е. Добрянським, ініціятором резолюції Тижня Поневолених Націй, він запропонував цю гадку голові станиці Джеймсові П. Іткінсові.

В тому ж самому числі названої газети Роберт Ремзей написав статтю п. н. „Прапори вшанують Поневолені Нації". Зміст статті: „Під кінець 10-годинної паради Американського Леґіону, яка відбудеться 11-го вересня в Денвері, будуть нести напис, який буде очолений двома американськими прапорами. Напис буде голосити: 'Американський Леґіон віддає салют Поневоленим Націям'. За написом будуть нести 13 державних прапорів народів, що тепер є під деспотичною контролею совєтської Росії. Надією Американського Леґіону, як і надією вільного світу є те, що ті всі поневолені народи віднискають їхню волю, яку так брутально здушено під чоботом комунізму. Виставлення тих 13-ох прапорів хай буде публічним виявом цієї надії. Ми побачимо важливість в цьому акті щойно тоді, коли вдумаємося в повагу забезпечену нашому зоряному прапорові, який має довгу і славну історію. Він символізує наші ідеали одушевлювані нашими поетами і покриває наших померлих.

І так є з поневоленими націями, з яких кожна має свою традицію, культуру і національні емблеми, зовсім інші від російських. Серп і молот в ніякому разі не репрезентує тих народів. Це є дуже замітне серед поневолених народів з межах Совєтського Союзу. На жаль, більшість мап навіть не показують етнографічних границь таких народів як Україна, Білорусь ,чи Козакія. Росія намагається творити ілюзію, що вона заступає всі республіки Совєтського Союзу. Та даремні її намагання. Помимо довгих років окупації, терору, нищення і переслідування, ті народи і дальше задержують непобідну рішеність жити вільним і мирним життям. Тим поневоленим націям безжалісно заборонено виставляти їхні національні прапори. Вони надіються, що ми у вільному світі не забудемо про них та про їхні змагання. Тому хай ці прапори поневолених народів повівають в країні вільних так довго, аж поки вони без страху замають в країнах, що їх вони нині тут репрезентують. Американський Леґіон салютує Поневоленим Націям і наглить допомогти їм і визнати їх. Сподіємося, що всі американські організації, великі і малі, в різно можливий спосіб приєднаються у визнанні тих поневолених народів. Хай Хрущов і його сатрапи знають, що хоч вони можуть нищити народи та не можуть завоювати їхніх душ та символів, які допомагають їм у поході за волю".

Роберт Ремзей є щирим приятелем поневолених народів, а особливо України, що вже не раз доказав на сторінках преси. Автор цієї вістки вже від кількох місяців був втаємничений в його плян вистави прапорів поневолених народів в часі паради Американського Леґіону, та вже давно в хаті пана Ремзея оглядав напис „Американський Леґіон салютує Поневоленим Націям", що його в понеділок 11-го вересня побачили десятки тисяч народу — К. К.

Гарна погода в серпні поправила цьогорічні жнива на 2.6 відсотка

Вашинґтон. — Департамент рільництва ствердив, що гарна погода в серпні збільшила вигляди на те, що цьогорічні жнива будуть на 2.6 відсотка кращі, як передбачались на початку серпня ц. р. Це поліпшення має винести аж 4.5 відсотка в продукції кормових зернових культур, а кукурудза поправилася в місяці серпні на 5 відсотків в порівнянні з передбаченням із 1-го серпня. Департамент рільництва оцінює цьогорічні жнива на 116 відсотків в порівнянні з перенічними жнивами в роках 1947 — 1949.

СССР перевів сьомий спробний ядровий вибух

Вашингтон. — У вівторок 12 ц. м. в ранніх годинах Совєти перевели сьомий з черги ядровий вибух високо у повітрі над островом Новая Земля між морями Барента і Кара в підарктичній околиці. Повідомила про це знову американська державна Комісія Атомової Енергії. Совєтський уряд не повідомив до цього часу ні разу про будькотрий свій ядровий експеримент і совєтські громадяни знають тільки про обмін нотами в цій справі та про рішення совєтського уряду відновити такі експерименти. Цей останній вибух стосувався ядрової енергії великої сили „кількох меґатонів", себто кількох мільйонів тонн ТНТ. За офіційним американським комунікатом, цей останній вибух був подібний до попереднього з неділі. За першими коментарями преси, тому, що той вибух переведено у великій висоті, то радіоактивні елементи піднімуться спершу в стратосферу, але за який рік почнуть спадати на землю.

У тому самому дні три західні альянти відкинули ноту совєтського амбасадора Первухіна з попереднього дня, в якій він вказував на конечність в'їздових віз для всіх чужинців, що приїздять із Західньої Німеччини до Східнього Берліну і Східньої Німеччини. Західня нота ствер джує, що західні держави не можуть погодитися на одностороннє перенесення прерогатив СССР, що виникають з чотиридержавних умов, на східньо - німецький режим та не можуть признати тому штучно - наставленому режимові прав суверенної держави. Спір за обмеження свобідного руху цивільних осіб літаками до Західньої Німеччини та за свобідний перехід чужинців до Східнього Берліну є дальшим загостренням ситуації.

Англія і Франція проти двосторонньої конференції ЗДА й СССР

Лондон. — Закордонні обсерватори в Лондоні й Парижі висловлюють переконання, що однаково англійський прем'єр Ґеролд Мекміллен, як президент Шарль де Ґоль висловляться проти того, щоб у справі Німеччини й Берліну відбулась конференція виключно тільки між Нікітою Хрущовим і през. Кеннеді. Американські кореспонденти звертають увагу, що це не тільки справа престижу, але й строгої діловости: коли на такій конференції має вирішуватись справа війни-миру, то це річ всіх великодержав, на яких впаде головний тягар вести війну чи відповідати за характер зробленої умови. Також з формального боку — Німеччина є предметом відповідальности всіх трьох західніх великодержав і тому всі рішення в її справі завжди відбувались колективно. Червневу зустріч Кеннеді й Хрущова пояснювано бажанням встановити тільки перший персональний контакт і взаємно познайомитись, з виключенням згори будьяких ділових переговорів. Теперішня конференція мала б цілком інший характер. Тому на овиді виринула можливість не конференції Хрущов-Кеннеді, а нової конференції „на вершинах" так званої великої чвірки. Про ці справи говоритимуть вже в цьому тижні під час триденних нарад чотирьох міністрів закордонних справ у Вашинґтоні — ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини. Якщо їх розмови з совєтським міністром Громиком додуть підставу для конференції з Хрущовим, то перед конференцією „на вершинах" відбудеться ще така конференція з участю Кеннеді, Мекміллена, Аденауера і де Ґоля.

Ген. секретар ОН полетів до Конґа

Об'єднані Нації. — На запросини збоку нового конґолійського, визнаного Об'єднаними Націями центрального уряду Сиріля Адулі, генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд мав в середу 13 ц. м. прилетіти до Конґа з Ню Йорку, щоб вирішити найактуальнішу тепер і найдразливішу справу остаточної розправи з бунтівничим президентом Катанґської провінції Мойсе Чомбе. Представник Об'єднаних Націй в тій провінції, д-р Конор Круз О'Брієн заявив Чомбе, що він готов сам полетіти з ним до столиці Леопольдвілю, де Чомбе перевів би наради з центральним урядом про співпрацю. Але Чомбе відмовився, не довіряючи, чи його знову не арештують, як це раз з ним сталося. Чомбе запропонував зустріч з делеґатами уряду Адулі на летунській базі місії ОН в Каміні в Катанзі, або в столиці кол. французького Конґа Браццавілі. Тим часом і члени місії ОН в Конґо і центрального конґолійського уряду втратили, здається, вже терпець супроти Мойсе Чомбе і Сиріль Адуля буцім-то прихилився до проєкту, щоб роззброїти катанґську армію, розпустити тамошній провінційний парлямент, самого Чомбе і його „міністрів" арештувати й настановити комісарів для тимчасового управління. Але тому, що уряд Адулі не має достаточно війська для переведення такої операції, то він радий би, щоб перевело її міжнародне військо ОН. В останній хвилині радіо повідомляє, що так і сталося і що в Катанзі, серед кривавих сутичок роззброєно військо Чомбе

В Парижі помер видатний український мистець-маляр Микола Кричевський

Париж. — В понеділок дня 11-го вересня ц. р. помер тут після операції горла відомий широко на еміґрації із своїх малярських виставок маляр-імпресіоніст Микола Кричевський. Народжений 1898 року, був сином видатного українського мистецтвознавця, архітекта, маляра і графіка Василя Кричевського, старшого (1872 - 1952). Закінчивши мистецько - промислову школу у Празі, Микола Кричевський жив з 1929 року в Парижі, працюючи як маляр пейсажист, портретист, графік і творець театральних декорацій в театрах Садовського і Загарова і потім теж у французькому „Театрі мистецтв" і „Театрі Гебертота" Виставки мистецьких творів Миколи Кричевського відбувалися в Сальоні Незалежних у Парижі й останніми роками по різних містах Західньої Европи, ЗДА і Канади. Остання виставка акварель Миколи Кричевського відбулась минулої осени в Ню Йорку, влаштована Об'єднанням Мистців Українців в Америці.

ПОМЕР ІВАН МАРКЕВИЧ, ОДИН З НАЙСТАРШИХ АКТОРІВ ТЕАТРУ ІМ. І. ФРАНКА

21-го липня помер у Києві Іван Маркевич — один з найстарших акторів театру ім. Ів. Франка. Народився І. Маркевич у 1905 році в селі Криве на Житомирщині. Почавши артистичну діяльність в аматорських гуртках, у 1927 році вступив він до театру ім. Ів. Франка, де розвивав і вдосконалював свою майстерність. Виступав у ролях Освальда з „Короля Ліра" Шекспіра, Петра з „Сусти" Карпенка - Карого, Вакуленка з „Калинового гаю" та багатьох інших.

КЕННЕДІ КОНФЕРУЄ З ПРЕЗИДЕНТАМИ СУКАРНО І КЕЙТА ПРО СВІТОВУ КРИЗУ

Вашингтон. — През. Дж. Ф. Кеннеді вийшов з державним секретарем Діном Раском і іншими своїми найближчими співробітниками назустріч двом закордонним президентам, які у вівторок 12 ц. м. прилетіли на військове летовище Андрю в Мериленді в „мировій місії" від Београдської конференції 25-ох невтральних країн. Прилетіли індонезійський президент Сукарно і президент африканської республіки Малі Модібо Кейта. Хоч їх приїзд не підпадав під категорію „державної візити", проте Президент відступив від твердих приписів дипломатичного протоколу, особисто привітав їх разом з ними перейшов перед почесною четою та вислухав 21 гарматній стріл. Президент заявив у короткій привітальній промові, що американський нарід поділяє надію гостей, що можна буде осягнути „мир, який був би дійсним миром, який дозволив би осягнути чесне порозуміння у важливих проблемах, мир, який репрезентував би основні аспірації всіх людей у світі". Сукарно, що говорить по-англійськи, заявив, що він сподівається, що їх розмови у Вашингтоні „дадуть добрі плоди з ціллю збереження світу від нещастя й катастрофи". Модібо Кейта заявив французькою мовою, що малі й найменші країни відчувають потребу миру ще більше, як великі й найбільші. Сукарно звернув увагу, що в Београді були репрезентовані разом 750.000.000 громадян 25-ох країн. Перша ділова нарада між прибулими президентами та през. Кеннеді відбулась негайно після того, як вони прилетіли гелікоптером з Андрю-летовища під Білий Дім. Нарада тривала 40 хвилин. На середу передполуднем призначено наступну ділову нараду. В середу пополудні обидва закордонні президенти мали поїхати до Ню Йорку. За коментарями преси през. Кеннеді має з'ясувати своїм гостям, що не можливо стрічатися з Хрущовим, поки він разураз погрожує західнім країнам атомовим знищенням і поки переводяться совєт. ядрові експерименти. Він має теж вияснити, що ЗДА не можуть зламати своїх міжнародних зобов'язань, що їх мають супроти Німеччини та не можуть визнати штучно наставленого лакейського комуністичного режиму Східньої Німеччини. На хід розмов, при всьому їх чемному тоні, матиме вплив — коментують американські газети — слушний жаль Америки і всього вільного світу, що Београдська конференція невтральних, з уповноваження якої прибули ті два азійсько - африканські президенти, не здобулась навіть на затаврування совєтських нових ядрових експериментів.

Атентат на де Ґоля схвилював французький нарід

Париж. — Хоч недільний атентат на президента Франції де Ґоля не вдався, проте він сильно схвилював політичні кола та широкі верстви французького народу, не тільки з уваги на велику популярність де Ґоля, яка ще збереглась всупереч всім неприхильним атакам проти нього, але також внаслідку „шоку" на думку: що сталось би з Францією, як би приготованих до вибуху 20 фунтів динаміту дійсно вибухли?! Всі здають собі справу, що тоді невідхильно настав би хаос, бо однаково комуністи, як праві екстремісти намагались би захопити владу, а існуючий парлямент не мав би потрібної поваги, щоб протидіяти тим руїнницьким елементам. Тому до Елізейського палацу, офіційного осідку президента де Ґоля, наспівають ґратуляційні депеші, почавши від королеви Єлисавети і Хрущова, а скінчивши на всіх трьох французьких професійних спілках і політичних діячах з усіх партій. Президентові де Ґолеві закидають, що він усе ж не зумів закінчити війни в Альжирі та встановив насправді свою диктатуру з величезною загрозою хаосу для держави, якщо не стане його, диктаторського президента. Тому думають, що коли французький парлямент збереться на наради 3 жовтня ц. р. на свою звичайну сесію, то вирине справа таких законодатних заходів, які запевнили б гладкий перехід влади у випадку, коли б несподівано не стало де Ґоля.

В Рабаті в Африці розбився французький пасажирський літак із 77 особами

Рабат, Марокко. — У вівторок дня 11 вересня ц. р. тут розбився в ближче невияснених обставинах турбомоторовий пасажирський літак французької летунської лінії Каравелл, що летів з Парижу до Марокка. Загорівшися в повітрі, він впав на землю поблизу Рабату і згорів цілком. Присутні на літаку шість членів залоги й 71 пасажир, в тому кільканадцять дітей, загинули мабуть усі. Їх тіла були порозкидувані навкола місця катастрофи в промірі яких 150 ярдів. Між загинулими були здебільша члени французької амбасади в Марокко, як теж марокканці, австралійці і декілька совєтських або чеських громадян. Катастрофа сталася в час, як літак зближувався вже до Рабату і пілот задумував приземлюватися на рабатському летовищі. Між жертвами катастрофи є теж кувайтський принц Сакрі.

У СВІТІ

• **В місті Орані в Альжирі** прийшло в минулий понеділок до заворушень після того, як один араб проколов ножем жидівського фризієра. Гурт молодих жидів почали громити мусульманські крамниці і побивати арабів, а ті з свого боку нападали на жидів. Поліція перевела численні арештування, а багатьох поранених перевезено до шпиталів.

• **У Західньому Берліні** американський телевізійний продуцент і артист Джек Паар накручував сцени з кордонної берлінської смуги, переділеної комуністичними заставами. Якраз у тому моменті надійшла була 50-особова колона американського війська. З того виринула поголоска, наче б американське військо в Західньому Берліні дало себе втягнути в телевізійну імпрезу Паара. Командування змінило високого старшину, відповідального за те непорозуміння в Берліні, а західньо-берлінська преса гостро натаврувала Джека Паара, що він смертельно-серіозну ситуацію використовує для свого видовища.

• **До Кувайту** на Арабському півострові почали прибувати війська з Савді Арабії, Судану, Йорданії, Тунісії і З'єдиненої Арабської Республіки, разом силою 4.000 вояків, щоб заступити англійське військо, яке, на заклик кувайтського шеіха, наспіло було, щоб боронити Кувайт проти зазіхань арабського сусіда Іраку. Арабський шеіх все ж заявив, що хоч Англія погодилась відкликати свої війська, то в силі залишається англійсько - кувайтський договір взаємної безпеки.

• **Англомовний часопис в Кенії, в Африці**, надрукував листа якогось мурина з Ню Йорку, що перестерігав молодих муринів, які виїздять з Кенії на студії до Америки, що вони будуть „расово дискриміновані" однаково на Півночі ЗДА, як на Півдні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Невтральні у Вашинґтоні

Президент індонезійської республіки Сукарно і президент республіки Малі Модібо Кейта прибули до Вашинґтону з місією від 25-ох невтральних країн, які недавно відбували наради у Беоґраді, щоб переконати президента Кеннеді в потребі зустрітися з Хрущовим і поладнати з ним конфлікт у зв'язку з Німеччиною й Берліном. Властиво, коли йде про саму зустріч і про потребу вимннення війни, як про це сказано в офіційному комунікаті Беоґрадської конференції, то не треба тут нікого переконувати, бо ніхто війни не хоче й ніхто не заперечує істини, що міжнародні конфлікти лагодиться на конференціях. Але вся „заковика" у тому, що президент з обширу Океанії і другий з центрально - західньої Африки дивляться на загрозу комунізму і на російсько-большевицький імперіялізм зовсім інакше, як країни Західньої Европи й Північної Америки. Для цих азійсько - африканських „невтральних" вождів, що по-диктаторськи правлять у своїх молодих республіках, можливість війни за Західній Берлін виглядає як абсурд, і вони не розуміють, чому б не віддати Берліну „таким самим німцям" із Східньої Німеччини, якщо за ту ціну можна зберегти мир. Президенти Сукарно і Модібо Кейта голосували за резолюцію, яка вимагає, щоб Америка зліквідувала летунсько-морську базу Ґвантанамо на Кубі, але ні словом не згадали у своїх промовах про совєтські окупаційні війська в різних країнах Европи. Сукарно, зокрема, закликав приявних у Беоґраді азійсько - африканських лідерів, щоб вони повстанням з місць вшанували пам'ять конґолійського „національного героя" Патріса Люмумби, який, за намовою комуністичних дорадників, штовхнув був свою країну в безодню хаосу. Обидва президенти є також палкими прихильниками приявности комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях.

Тому треба сумніватися і в правильності вибору якраз цих двох осіб, як делеґатів до Вашинґтону, і в успіхові їхньої місії. Сукарно напевно не мав би нічогісінько проти угодівських поступок Америки і її союзників Москві в справі Берліну і Німеччини. Коли б унаслідок такої угодівської політики впав престиж Америки і зросли сила й повага Москви, він перший покликався б на те пересунення рівноваги сил, як на арґумент за наближення індонезійської „керованої демократії" до „народної демократії" Совєтського Союзу, і паломничав би до Москви й Пейпінґу ще частіше, як це робив до цього часу.

Коли оперувати паралелями з недавнього минулого, то теперішнє посередництво індійського прем'єра Неру та ґанського президента Кваме Нкрумаха в Москві і Сукарна та Модібо Кейти у Вашинґтоні можна прирівняти до посередництва, яке взяв був на себе Муссоліні в німецько - польському конфлікті за Ґданськ у серпні 1939-го року. Якщо в половині 1961-го року азійсько - африканські лідери, що їх країни визволились з колоніяльного стану завдяки принципові права кожного народу на свою державу, не визнають права самовизначення для німців і не добачають імперіялізму в російсько-большевицькій політиці, то не може бути мови про дійсне, оперте на почутті справедливости, мирове посередництво. Тому єдина користь з подорожі Неру до Москви полягає в тому, що він побачив, що має діло з непоступливим, задивленим у свою могутність диктатором, а єдина можлива користь з приїзду Сукарна і Кейти до Вашинґтону в тому, що вони почують з уст найвищих представників Америки правду про совєтську політику та про вірність Америки принципам, що їх вони, азійсько - африканські невтралісти, не визнають.

Перестрога для Кастра

Не зважаючи на жорстокий терор кастрівського режиму і безоглядне здушування будь-якої опозиції, зокрема на започатковану кастрівськими судами довгу чергу процесів із смертними вироками на учасників цьогорічної квітневої інвазії, свободолюбні, демократичні й антикомуністичні настрої серед кубинського населення залишилися живими й сильними.

Могутнім виявом цих настроїв була антирежимна демонстрація, що відбулася в неділю 10-го вересня ц. р. з участю понад 4.000 осіб із долішньої частини міста Гавани. Учасники цієї демонстрації, викликаної урядовою забороною відбути призначену на ту неділю процесію в честь Матері Божої Неустаючої Помочі, що її католицьке населення Куби називає своєю покровителькою, з гаслами „Куба так! Росія — ні!" і „Хай живе свобода!", вишикувавшися в похід, вирушили зорганізовано вулицями міста до резиденції кубинського президента й уряду. Розійшлися вони лише після того, як поліція і військо відкрили на них вогонь із рушниць та кулеметів.

Значення цієї демонстрації не в тому, що вона була одним із найбільших відкритих виступів проти комунізуючого режиму Фіделя Кастра. Куди важливіший той факт, що в організуванні і в проведенні тієї демонстрації брали участь люди із середньої і робітничої кляс гаванського населення, між ними багато негрів і молодь, значить, тих груп населення, виразником яких намагається виступати Фідель Кастро і його режим. Що більше, під час цього антирежимного походу з демонстрантами солідаризувалися навіть вояки кубинської армії. Почувши проголошувані гасла „Хай живе Христос!", „Хай живе свобода!", „Геть з комунізмом!", вони кидали зброю, здирали з одностроїв свої відзнаки і приєднувалися до протестаційного походу. Декого з них тріюмфуючі демонстранти несли на своїх плечах. Для противаги повивішуваним по всіх-усюдах міста червоним прапорам учасники походу маяли білими хусточками, а в одному місці навіть зірвали і спалили червоний прапор.

Кастрівський режим, який здушив цю демонстрацію з допомогою автоматів і кулеметів, використає, без сумніву, факт її відбуття для загострення терору і для нових обвинувачень проти кубинської церковної ієрархії, як здогадного спричинника цього бурхливого протесту і... „спільника керівників американської Центральної Розвідчої Служби". Так само будуть загострені напевно й вироки проти учасників квітневої інвазії на Кубу, що їх процеси почалися з початком вересня ц. р. в Санта Клара розправою проти перших 14-и з-поміж них і розстрілом п'ятьох, нібито за те, що вони були колись активними членами таємної поліції Баттісти і знущалися над учасниками „революційного руху" Фіделя Кастра. Проте, ввесь цей терор, нові ув'язнення і переслідування не зменшать значення антирежимної демонстрації з неділі 10-го вересня. Ця демонстрація була яскравим виявленням волі кубинських патріотів, ворожих до Совєтського Союзу і комунізму, спраглених демократичних свобід, — свободи слова й віри, вільних виборів і демократичної конституції, значить всього того, чого позбавив Кубу Фідель Кастро після свого приходу до влади. Водночас із цим, згадана недільна демонстрація є загрозливим попередженням для Кастра, що свобідна демократична Куба живе і що в її надрах наростає нова народна революція, яка змете диктатуру Кастра, що зрадив цю революцію, запродавши її інтересам Москви і міжнародного комунізму.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Мюнхен. — 17-го вересня громадяни Німецької Федеративної Республіки підуть до виборчих урн, щоб віддати свої голоси кандидатам до нового парляменту країни. Ці вибори відбуваються в неспокійній атмосфері. Москва роздуває Берлінську кризу, і Н. Хрущов виразно говорить у своїх промовах про нову світову війну, яку, мовляв, хочуть викликати „імперіялісти - капіталісти", а „країни соціялізму" мусять проти цієї небезпеки боротися всіма можливими засобами. Тому Хрущов звелів відновити вибухи атомових бомб в СССР.

Проте, в Західній Німеччині не вірять у можливість війни. Правда, з огляду на Берлінську кризу німецький уряд продовжив службу для вояків, що мали йти до резерви, і прийняв пропозицію головної команди НАТО — збільшити число дивізій та продовжити час активної служби у війську з 12 місяців на 18. Але все це громадяни Західньої Німеччини сприймає, як неминучу „пропаґанду". Адже роками йому говорили й говорять, що нова світова війна була б смертю для всього людства, то чи Хрущов і його генерали захочуть самі собі заподіяти смерть, викликавши світовий конфлікт з уживанням атомових бомб?

6-го вересня про неможливість нової світової війни говорив через радіо 85-літній голова уряду Західньої Німеччини Конрад Аденауер. Цей його погляд сходиться з загальним бажанням людности Західньої Німеччини. Таким чином бажання стає „батьком думки".

Отже, виборча пропаґанда і аґітація проходять у Західній Німеччині майже нормально: виборчі віча, промови діячів партій, плякати на мурах домів, листи кандидатів до виборців, статті і дискусії в пресі. Бій відбувається між двома партіями: Християнсько - Демократично - Соціяльною Унією на чолі з д-ром К. Аденауером і Соціяльно - Демократичною (лідер Віллі Брандт — посадник Західнього Берліну). Поза цими партіями у виборах виступають: Вільна Демократична Партія (ліберали), Німецька Державна Партія і Комуністична партія, замаскована під невинною назвою — „Німецька Спілка Миру".

Дві великі партії Західньої Німеччини — партія Аденауера і Брандта — мало відрізняються своїми програмами. Німецькі соціял - демократи прийняли методи соціялістичних партій скандинавських країн (Швеції, Норвеґії і Данії), де при владі стоять соціялісти, що спираються не тільки на робітників, але й на більшість людности, яка шукає забезпечення своїх інтересів шляхом реформ. Соціяльний „реформізм" обох цих великих партій Західньої Німеччини не дає місця широкій аґітації для взаємного поборювання. І, мабуть, це привело до того, що головною темою в дискусіях між християнськими демократами та соціял - демократами є закордонна політика.

Тактика обох партій у цьому змаганні неоднакова. Християнські демократи атакують соціял - демократів за те, що вони в минулих роках плянували створення об'єднаної Німеччини, яка була б невтральною країною і не належала до НАТО. Тому, мовляв, спільна міжнародна політика з соціял - демократами для християнських демократів „немислима". На це соціял - демократи відповідають, що то є даремна праця шукати розходжень у минулому: треба дивитися в майбутнє і спільними силами шукати виходу із страшної небезпеки, в якій перебуває німецький нарід та цілий світ.

Хрущов не був би самим собою, коли б він не спробував втручатися до німецьких виборів. Совєтський прем'єр у своїй промові напав на Аденауера, назвавши його „другим Гітлером". Німецькі соціял - демократи відразу зареаґували на цю непристойність совєтського вождя не тільки з огляду на чесну гру, що її вимагає демократична культура, але також з уваги на інтерес своєї партії у виборчій боротьбі. Вони побоювалися, що християнські демократи виставлять „арґумент від Хрущова" в своїй пропаґанді: мовляв, коли Хрущов нападає на Аденауера, значить, він хоче перемоги соціял - демократів...

Дійсно, так і сталося. Преса і пропаґанда християнських демократів повела кампанію в тому напрямі, мовляв, Віллі Брандт — це кандидат Хрущова! На це прихильна соціял - демократам преса відповідає, що Ленін, свого часу, проголосив соціял - демократію за „головного ворога" большевизму. Згадують при цій нагоді спробу Хрущова втручатися до президентських виборів в Америці в 1960 р. (Хрущов виступив тоді за кандидата Демократичної партії). Але цю спробу совєтського диктатора „керувати політикою" ЗДА американське громадянство відкинуло з холодною погордою.

Промовці Християнсько-Демократичної партії обвинувачують голову Соціял - Демократичної партії Олленгауера за те, що він мав розмову з Хрущовим у Берліні в 1958 році. На це відповідає В. Брандт, що в серпні 1961 року Аденауер мав секретну розмову з совєтським послом у Бонні Смірновим у справі Берліну і про зміст цієї розмови не повідомив його, як посадника Берліну. Соціял-демократи обвинувачують Аденауера в тому, що він не з'явився до Берліну в момент, коли комуністи почали будувати мур, щоб відділити східній Берлін від західнього. На це канцлер відповідає, що він знав про підготову німців совєтської зони до повстання і тому не хотів своєю присутністю провокувати той безнадійний вибух.

В різних газетах Західньої Німеччини появилися оголошення Християнсько - Демократичної партії такого змісту: „Хто тепер кличе „вперед" („Вперед" з В. Брандтом!" — передвиборчий плякат соціял - демократів), той мусить знати, що це значить. Це була б війна!" На цю пропаґанду відповідає соціял-демократична партія, що цим провідники християнських демократів запаморочують громадян, щоб утриматися на міністерських кріслах. В одній провінціяльній газеті вміщено оголошення Християнсько-Демократичної партії, в якому міститься напад на президента Кеннеді: мовляв, Німеччина не сміє йти слідами Америки, отже, не сміє робити змін у владі; Америка зробила цей експеримент і тепер мусить зазнати тяжких ударів (Куба, Ляос).

З цих прикладів видно, що політичні партії в Німеччині вживають не тільки ділових арґументів у виборчій боротьбі, а беруться іноді й до засобів демагогії... В серпні канцлер Аденауер навіть згадав у промові, що Брандт — незаконна дитина, що він не Брандт, а Фрам...

Виборці мусять відрізнити зерно від полови і рішити, кому віддати свої голоси 17 вересня.

Цікаво згадати, що Німецька Державна Партія (консервативна, з домішкою колишніх нацистів) перейняла залишену соціял - демократами плятформу невтральности. Ця партія твердить у своїй виборчій пропаґанді, що уряд Аденауера політикою збросння хотів здійснити об'єднання Німеччини, але з цього нічого не вийшло. Отже лишається тепер — навіки роздерта Німеччина або війна. Тому Німецька Державна Партія ставить домагання: об'єднана Німеччина має вийти з НАТО і Варшавського пакту і стати невтральною, озброєною країною... Автори цього проєкту забувають, що західні німці можуть своєю більшістю прийняти програму невтралізму, але Хрущов ніколи не дозволить перевести вільне голосування в совєтській зоні Німеччини.

П. А.

Роман Рахманний

НОТАТКИ З МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ З'ЇЗДІВ

(2)

2. Наука поневолена і рабовласницька

Попередній коментар був своєрідним вступом до статті про науку поневолену і рабовласницьку. Можливо, що той коментар звучав деяким читачам надто патріотично та гучномовно. Однак, я свідомо надав йому такої властивости, щоб на цьому тлі з'ясувати ситуацію української науки в підсовєтській Україні та в Совєтському Союзі так, як вона проявляється на міжнародних наукових з'їздах.

На таких з'їздах бувають українські вчені з СССР. Пропорційно їх небагато, але вони все таки беруть участь у міжнародних наукових конґресах також на північно - американському континенті, а не лише в Европі. Звичайно на цей континент висилає Москва одну „делеґацію" під проводом одного голови, без рішення якого окремі делеґати ані кроку зробити не можуть, або принаймні не хочуть - не сміють. І звичайно головою делеґації є росіянин. Мені відомий лише один випадок, коли головою делеґації совєтських учених на цей континент був українець: академік проф. д-р Антін П. Комар очолював делеґацію совєтських ядрових фізиків на міжнародному конґресі атомової фізики у Кінґстоні, в Канаді (серпень 1960 р.).

Українські вчені — учасники міжнародних наукових з'їздів — бувають у двох різних ролях. Найчастіше вони репрезентують лише Академію Наук УССР, а не Українську ССРеспубліку. В таких випадках буває їх два чи три, але це, мабуть, найбільше дозволене число таких офіційних представників української совєтської науки. Москва на практиці воліє мати одного представника Академії Наук УССР, вважаючи, мабуть, що для українців і цього вистачає. Поряд з цим навіть така скромна делеґація української совєтської науки не сміє виявляти спеціяльно своєї українськости чи підкреслювати національну окремішність. Тому на міжнародних з'їздах звичайно ніхто з чужоземних учасників навіть не усвідомлює, що там є також українські вчені і що українці також мають певний вклад у світову науку, або принаймні у наукові досягнення Совєтського Союзу.

Щоправда, можна виправдувати цю ситуацію тим, що чиста наука не визнає національности. Але чому тоді говорити про російську науку, про російські наукові досягнення? Чому на таких міжнародних з'їздах підкреслюється російськість совєтської делеґації? Чому „чиста наука" терпеливо сприймає російську національність навіть тоді, коли окремі наукові досягнення були результатом міжнаціонального зусилля: спільним зусиллям українських, російських, білоруських і інших учених, як це маємо у випадку ядрової фізики в СССР. Це просто тому, що росіяни - науковці не менші шовіністи, як російська комуністична партія, і силкуються приховати досягнення українців та інших національностей СССР.

Академія Наук Української ССР в такій ситуації є лише прибудівкою російської науки, зцентралізованої в Академії Наук СССР. Об'єктивно беручи, українські вчені в Академії Наук УССР виконують велику наукову роботу, яка частково йде також на користь українського народу, але в більшості це служба Росії — поневолі. Очевидно, якщо дивитися на це з Києва. Однак, якщо дивитися на цю роботу з Кінґстону, Парижу чи Женеви, де відбуваються наукові міжнародні з'їзди з участю представників тієї Академії, то ця робота цілковито йде на користь Москви і Росії; України назовні не видно.

А що вже й казати про другу категорію українських вчених. Тих талановитих — деколи ґеніяльних людей науки і дослідників, що їх кмітливе око Москви помітило завчасу і доручило органам влади вирвати з України та перевести в російські наукові центри: в Ленінґрад чи в Москву. Переді мною довгий реєстр українських вчених, переведених адміністративним порядком з Харкова, Києва, Одеси, Львова у російські центри. Такі пересунення були звичайним явищем у страшні тридцяті роки, коли українцеві - інтелектуалові безпечніше було жити поза межами України і виявляти себе лише „совєтською людиною". Тоді дехто навіть прагнув отримати таку „командировку" з України на російські терени. Після смерти Сталіна пересування українських наукових кадрів відбувається адміністративним порядком і через заманювання на „теплі посади".

Що являють собою ці люди? Очевидно, це найкращі науковці, одні з талановитіших. Але, як українці зберігають вони українського духа, своє окремішнє національне обличчя? Повинні, бо, якщо можливо це зробити в Канаді чи в ЗДА — далеко від України, за горами й морями — то чому цього неможливо було б досягнути в СССР, де так „успішно розв'язано всякі національні конфлікти" і кожна національність позірно має свободу?

На жаль, більшість тих „перелетних птахів" силкується приховати свою українськість під сірою маскою „совєтської людини" або русскости. Проф. Михайло Клочко дуже влучно з'ясував це мені у відповідь на запитання, чи багато українських учених працює в Москві: „Та які там українці! Поки живе в Києві, доти він українець, а коли перевели його в Москву, тоді він починає звати себе русским..."

Немає нічого болючішого для українського відвідувача міжнародних конґресів, як зустріч і перший обмін привітаннями з такими українцями — представниками рабовласницької науки. І рабовласницькою наукою вона й є! Адже бачите перед собою типові українські обличчя людей, які народилися в Україні, але які говорять між собою по-російському; до канадійських чи американських українців говорять по-українськи. І тоді виявляється, що українська мова в них непогана, тоді як російська звичайно з українським акцентом. Цей недолік очевидно їх не турбує; вони услужно і влесливо усміхаються і притакують, коли чужоземці називають їх „рашенс", дозволяють офіційно називати себе росіянами чи російськими вченими. Ніхто з них, мабуть, не думає про те, щоб виправити таку грубу помилку своїх чужоземних колеґ.

Коли представник Академії Наук УССР заявляє себе представником тієї академії на міжнародному з'їзді в Монтреалі чи Парижі, то якоюсь мірою він говорить від імени української поневоленої науки. Але факт, що він належить до всесовєтської делеґації, трактованої світом як російської, таки ставить і його самого, і його колеґ в Україні на позицію рабовласницької науки: тоді він — це лише вчений українського роду, який по-рабському служить Москві, витрачає свої таланти на користь Росії.

У такій перспективі насправді немає різниці між українськими вченими з Києва і українцями, які живуть у Москві.

Є щось траґічне у цьому прояві в наші часи, коли національність має таке чітке визначення навіть у відсталих африканських і азійських народів. І є щось патетичне в погляді українця - вченого та українця - туриста з України, коли він прислухається розмові двох українців з Канади: одного українця і одного канадійського уродження. Він дивом дивується: як це вони не забули своєї мови та розмовляють відважно по-українському. Тоді спостерігаєте, як в очах вашого співрозмовця — представника рабовласницької науки — немов крізь туман щось ворушиться невловиме: неначе жаль за втраченою молодістю, жаль за змарнованими роками зусиль, які пройшли у наймах, для чужих.

ПЕРЕОЧЕНА НЕТОЧНІСТЬ

Серія вартісних трьох статтей Л. Лесюченко: „Совєтський Союз треба поділити", надрукованих в 170, 171 і 172 чч. „Свободи" почалася пригадкою клясичної фрази: *„А все таки Картаґіна мусить бути зруйнована"*, яку приписано Сціпіонові. Це переочена помилка. Сціпіо (Африканський) знищив Картаґіну, але це був Катон, що словами "Ceterum censeo Carthaginem esse delendam" (*„Автім гадаю, що Картаґіну треба знищити"*) закінчував кожну свою промову в римському сенаті. — РЕД.

С. Риндик

НАД СИНІМ ОЗЕРОМ

(БАЙКА)

(3)

Найгірше почував себе д-р Квач. Він держався того погляду, що голова не повинен платити, і кілька разів пробував натякнути на цей свій привілей скарбникові, але без успіху. Через удавав, що нічого не розуміє, і стягав. І при цьому свистав. Він взагалі свище. Цю моду перейняв від айриншів. Але, в протилежність до них, свище не на-ґалай, на-балай і без пуття, а тільки тоді, коли справді треба.

Скоро Квач побачив, що завдяки шаленій енерґії Череса товариство НаТУРА не виявляє ніяких тенденцій до самоліквідації, як воно автоматично настає в кожній іншій організації на еміґрації, і зажурився. Подумав собі, що чого доброго товариство дотягне до кінця року, а тоді хоч-не-хоч давай громаді якийсь звіт про діяльність. А для цього треба бодай щось зробити. Але що?

— Найпростіше буде, коли закінчу розвідку про циган, бодай вони нікому не снились, — подумав собі і вирішив узятися за цю роботу. Але за пару днів схаменувся, бо усвідомив собі, що ця тема не має в собі нічого іхтіологічного і мало підходить до інтересів рибалок, як таких.

Так само не годились і маюфес.

Аж нарешті помогли сторонні люди: мурин, його партнер у канцелярії, одної ночі запитався Квача, скільки бейбиків і бойсиків він має. І тоді сталось чудо. Не вспів ще Квач сказати, що ніяких бойсиків чи бейбиків він не має, бо й жінки ніколи не мав, як у голові блиснула думка улаштувати рибацькі змагання.

Це була інтуїція. Ідея рибацьких змагань десь давно вже нуртувала в Квачевій голові, але не доходила до свідомости. Аж мурин своїми бейбиками вигнав її з підсвідомих лябіринтів мозку до области ясного розуму. Така ґенеза багатьох великих ідей.

І першої ж неділі після цієї пригоди з мурином відбулася надзвичайна нарада управи товариства, де Квач подав під розвагу своїм колеґам програму дальшої акції товариства НаТУРА. Головною точкою цієї програми була популяризація нашої визвольної справи. Для досягнення цієї мети Квач намітив ряд заходів, а на першому місці поставив рибацькі змагання. Але в міжнародному маштабі. Цю програму управа схвалила з надхненням. Вона давала можливість за одним махом убити двох зайців: задовольнити іхтіологічні інтереси товариства і зреалізувати головне й почесне завдання кожного еміґранта — бути амбасадором нашого національного діла.

Задля цього ухвалили запросити на змагання покищо членів місцевого АБН'у: братів білорусів, литовців, ідельуральців і козакійців, членів модерної нації Козакії, що виродилась з колишніх козаків і козачок кубанських, терських, донських, уральських, забайкальських і уссурійських та поставила собі за ідеал затримати старі способи ведення війни з допомогою такої конвенціяльної зброї, як шабля, піка, лампаси і сивий коник, згідно з піснею

Шабля й піка — вся родина,
Сивий коник — то мій брат.

На змагання призначила управа Синє Озеро.

Сюди одної неділі прибули управа товариства, конкурсове жюрі і самі змагуни. Змагання проходили під гаслом:

„Найкращий той, хто спіймає найбільшу рибу".

Для героїв-переможців були призначені три почесні грамоти, а до того бляшані вабці, гачки і по коробці сушених червяків. Грамоти були графічно оформлені самим ініціятором змагань доктором Квачем, дуже вправним графіком, що займався цим мистецтвом ще з першої шкільної лави.

Тієї самої неділі і наша приватна група — я, дід Січка і кілька знайомих — сиділа теж над Синім Озером і жваво обговорювала подробиці змагання, ховаючись від палючого сонця під крислатим берестом. Річ у тому, що організація змагань не обійшлася без прикрих непорозумінь. Насамперед постали неполадки з пресою. Д-р Квач написав був статтю, де з допомогою солідних арґументів доказав, що заплановані змагання мають не абияке значення в історії емансипаційних рухів взагалі, в історії нашої визвольної боротьби зокрема і в історії іхтіології спеціяльно. А редактор часопису, куди Квач заніс статтю, сказав йому, що газета не цікавиться рибами, що рибацькі змагання не мають ніякого значення для нашої визвольної боротьби і що все це „єрунда". І рішуче відмовився надрукувати статтю. Це сильно обурило Квача, і він негайно скликав надзвичайні збори управи і заложив там якнайрішучіший протест на адресу короткозорого редактора. І ось цю подію ми обмірковували. Тільки дід Січка був виразно байдужий до всякої політики. Він обганявся від комарів і раз-у-раз ляскав себе долонею по голому череві. А коли нарешті ми запитали його, що він думає про редактора, то почули:

— Чи ви, хлопці, знаєте, що в особі комаря ми, власне кажучи, маємо дивний парадокс природи?

Ми цього не знали.

— Отже, бачите. А це хитра штука. Ви тільки придивіться до цього смока: тіло — прозорий капшучок, а в тому капшучку трішки якоїсь протоплязми. І більш нічого. Удариш — і пропало все, тільки мокрий знак. А тим часом ця протоплязма має такий твердий смсачок, що нехай медицинська голка сховається. Коли доктор упорскує вам якусь свою калабудзю, то мусить добре натиснути, щоб пробитися крізь шкуру і дістатися до вашого страждненного тіла. А цей пажерливий м'якух тільки націлився, мах і вже там! Вже ссе негідник! Га?

Більше нічого не сказав дід Січка.

А тим часом конкурсова жюрі попало в тяжкий клопіт. Підготовляючись до суду над майбутніми вислідами рибацьких змагань, голова жюрі маґістер права Тулибаба перечитав іще раз оповістку змагань і наткнувся на деякі неясності юридичної натури. Оповістку скомпонував доктор філософії, ворог ясного думання і точно окреслених понять, тож не диниця, що вихованець римського права, відразу знайшов там розхляпані поняття. Насамперед, як розуміти формулу „найбільша риба"? Чи це має бути найважча риба, чи найбільша розмірами, чи найдовша? А як найдовша, то чи брати на увагу хвіст?

— „Цей оптиміст, — подумав собі Тулибаба про доктора Квача, — певен, що він усе розумно написав. Нещасний філософ!"

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

Олег Лисяк

МІЖ „ГОВЕРЛЕЮ" І „БІЛИМ ДОМОМ"

Поперше, прошу вибачення у мого друга „Юста" за позичку чи, радше, адоптацію заголовка з його вашингтонських репортажів, зрештою, обіцяю, що віддам, уживаши цього заголовка лише один раз.

Подруге, не придумав я заголовка, виїжджаючи на вакації, бо був майже певний, що коли вакації будуть в повні — вибухне третя світова війна, і вже нікого ніякі вакаційні репортажі цікавити не будуть. З думкою про війну забрали ми з собою всю вогнепальну зброю, яка зберігається в хаті, думаючи, що залишимося вже в горах і засоби для прожитку треба буде здобувати полюванням на оленів у горах або канадійських лісах. Але війна не вибухла — і треба було вертатися до бюра і до школи...

Слушно сказав хтось розумний, що за кожний тиждень вакацій належиться урльопникові після повернення додому що по одному дневі — вже не вакацій, але попросту — відпочинку. Бо відомо, що найбільше втомленою почуває себе людина тоді, коли вертається з вакацій до праці.

Важко прощатися з довгими, сірими стрічками шосе, що перекраюють континент, ведучи з американських міст до Канади, а звідтіля через „Райдужний Міст" над Ніяґарою у затишшя гір Кетскілл і Поконо; з дивізійної оселі „Говерля" в Канаді до тихого „Білого Дому" в Америці, що розташований „штири милі пішки" (і стільки ж автом) від гамірної і розбавленої „Союзівки". Залишаються позаду недавно бачені обличчя друзів, залишаються в пам'яті розмови, ведені під зоряними просторами у вечірній час, залишаються звуки вояцьких пісень, співаних у колі колеґ, чи мелодій, що їх грали оркестри на літнисько-вих оселях.

Ще бачу канадійські красвиди перед водоспадами Ніяґари, такі спокійні і типові, що до їх повноти бракує лише „сержанта Престона з-над Юкону"... Самі ж водоспади, як звичайно, гарніші з канадійського боку. Як завжди, треба перейти через церемонію фотографування їх, разом з невідкличною райдугою, що висить над водним проваллям, перейшовши перед тим ще короткі і зовсім неформальні формальності — митні та прикордонні. При цьому не треба вже тепер навіть виходити з авта — а ще десять років тому треба було мати спеціяльну виказку... Часи міняються і кордони розпливаються. Тут, на цьому континенті... Бо десь там існують „ґраніци на замкє" і засуди за шпигунство, за фотографування мостів. Скільки ж то років тюрми я заробив би за само фотографування „Мосту Мира" і „Райдужного Мосту", що ведуть з Америки в Канаду, за останніх десять років?...

Відходять у даль канадійські красвиди, і на обидві „Шляху Королеви Елисавети" появляється знову Торонто, тобто український „Париж Півночі", місто, в якому зустрічаються американські українці тому, що не мають часу стрічатися протягом цілого року на вулиці Френклина у Филаделфії, на 2-ій Евню в Ню Йорку, на Вест Сайді в Шикаго чи в Гентремку в Дітройті. Треба, за щорічним ритуалом, відвідати всіх і все: книгарню „Арка", крамницю Думина, редакцію „Гомону України", колеґ з Дивізії. Заглянути треба теж до крамниці „прогресистів", „Українська Книга", де можна дістати різні цікаві речі, крім відповіді в чистій українській мові — якою намагається говорити продавець із рязанським чи вологодським акцентом. Це є власне той „прогрес" у прогресистів.

А на другий день — дивізійне селище „Говерля". Це покищо лиш кільканадцять домиків - котеджів, але за пару років? Бо кілька років тому не було там нічого, крім кількох старих хат. Тепер там красуються доми із скляними стінами і найкраща каплиця з усіх бачених мною на всіх вакаційних оселях. Нема на „Говерлі" ні бари, ні басейну (хоч є гарний і чистий ставок), ніяких інших атракцій, крім шумливого лісу і милих людей — але є каплиця, збудована дивізійником Юрком Копистинським, з яким доводилося колись носити один кулемет в першій трійці першої чоти в нашій сотні. Щоправда, Юрко був тоді сильніший і він частіше носив кулемет, а я здебільша само дуло — себто по-нашому люфу.

Увечері, перед виїздом з „Говерлі", виходимо з Богданом Бугусом, якого ідеєю була ця „Говерля" — на шосе перед Оселю. У віддалі кількасот ярдів від шляху блистять світла нашої оселі. Їх уже багато — а кілька років тому тут була майже пустка. „Наше нове село в Канаді" — каже Біґус. Хто знає, що тут буде за пару десятків років? Може нове містечко з українською назвою „Говерля?"

„Говерля" — символ активної, конструктивної туги наших вояків за Рідним Краєм, здалека від Рідного Краю!

І знову ми на крутих поворотах „17-ки", на американській знов землі, і зустрічаємо всіх американських автотуристів дружнім українським „добридень!" Ще бачу здивовані обличчя зустрічних, які певно думають, що їх прозивають якоюсь невідомою мовою, — ніхто не відповідає. Лише в Бінґгемтоні якийсь молодець, що сидить на поруччі на розі вулиці, відповідає привітним „гелло" на наше „добридень!"

„Певно Генек Курило його навчив", — додумується товариш подорожі, — бо ж тут якраз проживає український актор Євген Курило. І тому до наступних привітів додаємо крім „добридень", ще й запит: „чи ви знаєте Курила?" Але ніхто не відповідає, і, на жаль, навіть не можемо пожалітися самому колезі Курилові, бо його нема вдома. Нічого, подзвонимо наступним разом.

Знову інша картина: побоєвище, на якому Континентальна армія в неділю 29-го серпня 1779-го року змасакрувала індіянське плем'я Ірокезів, відплачуючись за вбивства родин американських вояків під час боротьби за незалежність. Трохи шкода нам бідних первісних власників цієї землі, коли згадаємо, які жахливі й криваві сцени мусіли розгриватися тут на цих просторах, частинно вкритих лісами полонинах, які так нагадують нам рідне Підкарпаття. („Цілком як у нас за Самбором, десь коло Спаса чи Бусовиска коло „Пекольного Каменя", — зідхає мелянхолійно товариш подорожі з шляхетного роду Кульчицьких, що, як відомо, виводяться з Самбірщини і усе люблять прирівнювати до своєї тіснішої батьківщини).

А там уже модерний ресорт „Ґроссінґерс", а там сумівська оселя в Елленвілі, вже Керґонксон і ще трохи — гостинні пороги спокійного „Білого Дому", що, як уже згадано, лише за чотири милі від Союзівки.

Звідси робитимемо випади в недалекий Гантер, де відпочиває при „пульці" преферанса сам Лис Микита Еко — мистець Едвард Козак, і на відпочинку викінчує грізного „Довбуша" і чудову „Ідилію" (обидві вже продані „на пні").

Ще треба заглянути у загублене серед гірських мряк чудове озеро Моґонк з його люксусовим готелем - замком і квітними левадами та стежками серед скель, що нагадують давно бачені альпійські тропи...

А тепер це все вже поза нами. Війна не вибухла під час вакацій, і завтра треба йти до праці, між чужих людей. Завтра, коли заїдемо пізно вночі дохати — треба ж бо використати вакації до останньої хвилини! — і відкриємо двері, нас зустріне стирта „Свобід" і „Америк", копиця рахунків, запрошень — і... о Боже, чому вже скінчилися вакації? А в ухах звучатимуть, наче фінальне мементо літнього часу, слова малого хлопчини з Шикаго, названого „Юя", нащадка колишньої сусідки з Вірменської вулиці у Львові:

„Я того року піду вже до школи. Я не дуже хочу, але мушу — тому і піду".

Таке саме й зі мною. Не хочу йти до б'юра — але мушу. Знаєш, вакації скінчилися!

Мистецькі успіхи українців в Арґентині

(сдо). Більшість українських мистців Арґентини, як от В. Цимбал, О. Климко, подружжя Макаренко, Неділько, В. Ласовський, Пономаренко, М. Благовірів, Ів. Денисенко виїхали до ЗДА. Залишилися тут тільки — з образотворчих мистців — Б. Крюків із дружиною, Л. Грицай (що теж тільки жде, коли його покличуть до консульства) та Борсаловський, а з скульпторів — К. Булдин та П. Капшученко.

Останній зробив собі значне ім'я в арґентинському мистецькому світі своїми невеличкими теракотовими поставами, повними експресії, що знаходять добрий збут в усіх кращих мистецьких крамницях Буенос Айресу. Частину його праць видруковано в Альманахах „Відродження" за рр. 1951 (могутня „Непокора" в постатті запорожця з оголеною шаблею та „Україна в боротьбі") та 1961 („Заслюювання вишки", „Чекання", „Пастушок", „Свідок", „Потаємні рибалки", „Бездомний", „Розчарований", „Спліткарки", „Скрипаль"). Цього року відомий тут критик мистецтва пані Аделя Ґарсіа Салябері видрукувала працю „Через арґентинську телевізію" і в ній (в другому „зшитку", себто в другій книжці), присвятила аж три сторінки творчості П. Капшученка, що виступає тут під мистецьким псевдом — Педро Енко. В книжці подано портрет нашого скульптора (в тексті зазначено його „українське походження") та дві світлини з його праць — „Скрипаль" і „Розчарований".

Авторка, підкресливши, що мистець в своїй праці кермується максимою: „Треба в мистецтві не стільки студіювати естетичну правду в суворому розумуванні, як у вищих поривах серця", — відзначає глибокий психологічний зміст та емоційну насиагу його творів. „Відчувається в цих людських символах, — пише авторка, — силу поетичної експресії, з якою він аналізує в душі свої емоції, що їх постачають йому інтенсивна духова діяльність та незломна воля. Педро Енко носить в собі зерно бажання самопереверщення і дозволяє його доброму інстинктові жити власним творчим життям і здійснювати свої творчі мрії. Він має колекцію з 5,000 творів, — які ніколи не повторюються, — виконаних із ритмічною динамікою, що викликає подив і засліплює, бо вона походить із гармонічних вібрацій його артистичної душі і виховання доброї людини. Педро Енко має свою особистість, він оригінальний і правдивий в своїх творах, що збуджують вищі почуття людяности: він знає, що таке страждання".

Нема сумніву, що включення нарису про П. Капшученка в дуже гарну по мистецькому видану книжку з 22 іншими нарисами про кращі вияви мистецтва в Арґентині — це великий моральний успіх нашого мистця, на який він зрештою, вповні заслуговує.

Але і він робить заходи, щоб якнайскорше виїхати до ЗДА.

Єпископ для українців-католиків Арґентини

(сдо) Арґентинська преса видрукувала повідомлення з Риму, що Папа призначив на єпископа для українців - католиків Арґентини о. Сопуляка, салезіянина, що був останніми часами ректором т. зв. Малої Семінарії в Кастель-Ґандольфі під Римом. Висвячення мало б відбутися за два-три місяці. В Буенос Айресі уже значно посунулася наперед будова великої катедральної церкви в українському стилі, за чудовим проєктом архітекта В. Гриневка, що має бути осідком для праці єпископа. Поки буде побудовано єпископську палату, він, мабуть житиме в місцевому монастирі оо. Салезіян, що протягом кількох років гостили в себе українського священика салезіянина о. Чміля, який розвивав тут свою душпастирську службу серед українців до початків цього року.

В суботу, 16-го вересня 1961 р. — год. 8:30 ранку
буде відслужена
в українській греко-кат. церкві Покрови Пресвятої Богородиці
в БРОНКСІ, — при 1745 Washington Ave., Bronx, N. Y.
ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
за спокій ДУШ:
нашого Незабутнього БРАТА і ДЯДЬКА
бл. п. Осипа ВИННИКА
б. поручника УГА, учасника Визвольної Боротьби України, що помер 1952 р. в Ню Йорку;
нашої Невіджалуваної ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і БАБУНІ
бл. п. Марії з Мицинів ВИННИК
що померла 1955 р. у Ню Йорку та
нашого Незабутнього ВАТЬКА, ТЕСТЯ, ДІДА й ПРАДІДА
бл. п. Михайла МИЦИКА
що помер 18-го серпня 1961 р., на 81-му році життя, у Синевідську Нижнім, пов. Сколе, Західня Україна.
До численної участи в цій сумній Богослужбі, запрошуємо всіх Рідних, Побратимів Зброї, Друзів і Знайомих.
ІВАН ВИННИК — брат, чоловік і зять з дітьми, внуками і шваґровою.

Василь КРИЧЕВСЬКИЙ, молодший з родиною;
Марія та Ґіві КОБІ;
Галина КРИЧЕВСЬКА ЛІНДЕ з родиною, і
Вадим ПАВЛОВСЬКИЙ з родиною
з великим сумом сповіщають
про смерть **БРАТА і СВОЯКА, АРТИСТА МАЛЯРА**
✝
Миколи КРИЧЕВСЬКОГО
що сталася, по важкій хворобі,
11-го вересня ц. р. у Парижі.

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ
з глибоким сумом сповіщає про смерть
визначного **МИСТЦЯ МАЛЯРА**
✝
Миколи КРИЧЕВСЬКОГО
яка сталася, по важкій хворобі,
11-го вересня ц. р. в Парижі.
СВІТЛА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОВІДОМЛЕННЯ
про
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
УДІЛОВЦІВ
Українського Народного Дому
в НЮ ЙОРКУ, Інк.

Річні Загальні Збори Уділовців УНДому в Ню Йорку, Інк., які були скликані на день 30-го квітня 1961 р., неділя, год. 2:00 по пол. і на день 17-го червня 1961 р., субота, год. 6:00 веч. — не могли відбутися тому, що не було достаточної кількости репрезентованих уділів, чи то особисто чи через повновласть.

На останніх Зборах, дня 17-го червня 1961 р. оповіщено, що відложені РІЧНІ ЗБОРИ відбудуться

в СУБОТУ, дня 16-го ВЕРЕСНЯ 1961 р.
в год. 6:00 вечора
у великій залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140 — 2-га Евеню — Ню Йорк, Н. Й.

Дня 11-го травня 1961 р. Рада Директорів нашої Корпорації схвалила поправку до статуту, силою якої число директорів, які мають бути щороку вибрані — зменшено (7) сім на (5) п'ять, що вкінці загальна цифра директорів буде (15) п'ятнадцять, замість (21) двадцять один.

Далі Рада Директорів постановила, щоб усі (5) п'ять кандидатів були номіновані і вибрані з поміж тих уділовців, які будуть присутні на Річних Зборах, і тими, які мають повновласті.

Повновласті, прислані до Дирекції не будуть ужиті до голосування на вибір директорів, тільки до голосування в інших справах, які будуть сказані.

Проситься всіх уділовців прибути на Річні Збори в дні 16-го ВЕРЕСНЯ 1961 року.

ЙОСИП ГІРНЯК — секретар
ЮРІЙ ВОЛИНЕЦЬ мол. — президент

Золота Осінь — Золота нагода культурної розваги і відпочинку!

Перший і найбільший Союзовий ОСІННІЙ ФЕСТИН *відбудеться на СОЮЗІВЦІ*

оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, біля Кергонксон, Н. Й.,

в суботу й неділю, 16-го і 17-го вересня 1961 року

З живим словом виступлять
ПИСЬМЕННИКИ — ГУМОРИСТИ
М. Понеділок й І. Керницький (Ікер)

Після концерту **ЗАБАВА** під звуки оркестри Р. БІНЕРТА & his Starlighters

та

ВИБІР „МІСС СОЮЗІВКИ" на 1962 рік

Майстром церемонії при виборі „Місс Союзівки" буде
МИКОЛА ПОНЕДІЛОК.

До конкурсу можуть ставати українські дівчата у віці від 17 до 25 років. Членство в УНСоюзі є обов'язковою вимогою. „МІСС СОЮЗІВКА", крім відзначень і почестей, має право до безкоштовного однотижневого побуту на Союзівці в найближчому сезоні, а її дві дружки зможуть провести там безкоштовно довільний кінець тижня.

У програмі фестину, крім багатьох фестинових забав і розваг, відбудеться

в суботу, 16-го вересня — в год. 8:00 по вечері,

ПІД ВІЛЬНИМ НЕБОМ

ВЕЧІР ПІСНІ і СЛОВА

з гостинним виступом відомого українського співака з Европи, дириґента Візантійського Хору в Голляндії, музиколога і наукового співробітника Державного Університету в Утрехті,

д-ра Мирослава АНТОНОВИЧА

який прибув до Америки на Міжнародний Конгрес Музикологів,

та

молодої надійної співачки **НАДІНИ ДВОРАКІВСЬКОЇ**

Під час дня відбудеться
ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР
ЖІНОЧИХ ВІДБИВАНКОВИХ ДРУЖИН з АМЕРИКИ і КАНАДИ.

Гості, що бажали б запевнити собі НІЧЛІГИ на СОЮЗІВЦІ впродовж цих днів, повинні зарезервувати собі місце (листом або телефоном) наперед.

ОСІННІЙ ФЕСТИН на СОЮЗІВЦІ дає найкращу нагоду провести час серед чудової природи та насолоджуватись невимовною її осінньою красою. Відсутність звичайного в літні місяці автомобільного руху на шляхах, запевнює велику атракційність та приємність уже самої поїздки на СОЮЗІВКУ.

Приїжджайте усі, з близька і далека, на Союзовий Осінній Фестин на Союзівці! Послухайте гостинного концерту співака світової слави! Будьте учасниками або свідками найбільшої атракційної товариської імпрези — вибору „МІСС СОЮЗІВКИ" на 1962-ий рік та великої відбиванкової зустрічі!

ЗІ СПОРТУ

УСПІШНІ ВИСТУПИ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" НЮАРК

УСК — Бріджпорт — „Чорноморська Січ" 3:4 (1:2)

Дня 20 серпня ц. р. футболісти „Чорноморської Січі" відбули чергову гостинну зустріч, цим разом у м. Бріджпорті, стейт Коннектикат, із місцевим Українським Спортовим Клюбом.

В програму відвідин, увійшли товариські змагання й опісля дружня зустріч спортовців обидвох Товариств на ґарному прийнятті, що його влаштували господарі гостям „Чорноморцям".

Про самі змагання найкоротше можна сказати, що були завзяті, але „фер". Кількість воріт - разом 7 — свідчать про емоції та зусилля обидвох суперників.

Ворота для „Чорноморської Січі" здобули: Кіралі, Наливайко, Дуткевич і Шмотолоха.

В загальному це була вдала українська спортова імпреза, що на жаль у нас є рідкістю. Українському Спортовому Клюбові можна погратулювати за бездоганну організацію зустрічі, за спортову поведінку дружини — навіть після невдачі, та врешті за опіку над гостями від самого приїзду і аж до від'їзду.

Склад „Чорноморської Січі": О. Ховайло, (п. Бенедетті, Ю. Соварин), Катинський, С. Ґарловський, І. Боянівський, О. Наливайкпо, Т. Паук, Е. Кіралі, В. Каздоба I, В. Каздоба II, О. Дуткевич, І. Шмотолока, А. Жолудко, (Р. Презимірський, Брус і Б. Нікольс).

Чорноморська Січ — Довбуш Ню Гейвен 2:0; УСК — Ню Йорк — Довбуш Ню Гейвен 2::1; УСК — Ню Йорк — „Чорноморська Січ" 2:2.

Дня 27 серпня ц. р. в „Українському Селі" Бавнд Брук, Ню Джерзі, „Чорноморська Січ" взяла активну участь в спортовому пікніку, що його влаштував Український Спортовий Клюб Ню Йорк.

В спортовій програмі між іншими відбувся футбольний турнір з участю дружин — УСК Ню Йорк, „Довбуш", Ню Гейвен і „Чорноморська Січ".

У змаганнях кожний з кожним, „Чорноморська Січ" перемогла „Довбуш" 2:0 та ремісувала з УСК — Н. Й. і таким чином здобула перше місце турніру.

„Чорноморська Січ" 3 точки 4:2 воріт.

УСК Ню Йорк 3 точки 4:3 воріт.

„Довбуш", Н. Г. 0 точ. 1:4 воріт.

В складі „Чорноморської Січі" в усіх 3-х змаганнях були включені декілька нових змагунів — кандидатів на новий футбольний сезон. Деякі з них після цієї проби уже є прийняті і будуть виступати в черговому футбольному сезоні 1961—62 в барвах нашого Товариства.

О. Твардовський

● **Як повідомив филадельфійський Інкваєрер з 25 м. м., брати Тимкові** здобули гарний успіх на кортах тенісу. Молодший Ярослав зайняв перше місце і мистецтво у клясі п'ятнадцятирічних, а старший Ярема, 17 літ, те саме у категорії заавансованих середньошкільників. Крім цього обидва вони грають копаного м'яча, Ярослав у дружині своєї школи, а Ярема в команді юньйорів „Тризуба", які цього року здобули обласне мистецтво.

ПОЧАТОК ФУТБОЛЬНОГО СЕЗОНУ

В неділю 20-го серпня розпочався футбольний сезон в Клівленді і УАСК „Львів" виграв ці перші змагання із Шенфільком 2:0.

В рядах Львова можна було бачити нові обличчя юньйорів, як напр. Добрянський і Шкіра, які разом із старшими змагунами під проводом тренера мадяра Тоша творили ще не зовсім зіграний „тім". Ще є певні недоліки, спеціяльно в лінії помочі, треба однак сподіватися, що тренер й ланковий п. І. Жиґа зліквідують ці недоліки. Оцінюючи поодиноких змагунів, треба привітати поворот М. Шкурка на ворота, його поява, спокій й певність створила спокійну атмосферу у лінії оборони. З оборонців ліпший Гурин, Борсукові бракує кондиції, як теж Личесові й С. Петрині в лінії помочі.

В нагоді задовільнив Капустянський, Вербинцеві бракує тренінгу, зате у Добрянського й Шкіри видно поправу.

Ворота здобув Капустянський 2. Глядачів коло 400.

Я. Потічний

УАСК „ЛЬВІВ" — МЕНСФІЛД 4:3.

„Львів" щасливо виграв, хоча ще в 10 хв. до кінця противник провадив 3:2. Наглим зривом атаки — „Львів" вирівняв, а юньйор Шкіра дуже гарними воротами в 2-ох хвилинах до кінця гри устійнив вислід дня.

У „Львові" бракувало Юраса на позиції штопера, якого Личко ніяк не міг заступити. Напад „Львова" заграв добре, за те поміч, це булна найслабша лінія клюбу, бо ані С. Петрина, ні Личко, ні Ганс не вив'язуються зі своїх завдань не криють противників, всім їм бракує кондиції. Якщо ця лінія складу „Львова" не виявить поправи — прийдеться ще не одні змагання програти. Ворота здобули: Капустянський 2, Шкіра 2.

В цьому році, починаючи вже з 28-го листопада, відбуватимуться футбольні змагання із участю „Львова" на спортовій арені в залі перед кожними кошівковими змаганнями „Клівленд Пайперс". Подробиці будуть подані в пресі. Інформації можна одержати теж у ланкового п. Івана Жиґи.

Я. Потічний

КОДУС до українського громадянства

Щорічно, на початку шкільного року звертається з проханням Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС) за допомогою студіюючій молоді. Завдяки жертвенності суспільства у минулому шкільному році студіювало 70 студентів (в т. ч. 23 студентки) у 8 европейських країнах. Студії закінчило 11 студентів, в т. ч. 3 з докторатами. Та на студійні стипендії жде і у цьому році велике число незаможних студентів. Дальшу допомогу зможе давати КОДУС щойно тоді, якщо Громадянство і в цьому році не відкаже своєї допомоги. Секція КОДУС'у в Ню Йорку розіслала збіркові листки і індивідуальні прохання та просить піддержати ту важливу акцію КОДУС'у.

Секція КОДУС'у в Ню Йорку, 98, 2 Аве., Ню Йорк 3, Н. Й.

Короткі Вістки

● **У Східньому Берліні**, як відомо, комуністи замурували, або забили дошками фронтові двері в домах на вулицях, серединою яких проходить границя між двома частинами міста. Один батько родини, що мешкала в такому домі, але сам працював в пожежній сторожі у Західньому Берліні і залишився в західній частині міста після відрізання Східнього Берліну, змовився з кількома своїми приятелями-пожежниками, щоб визволити свою родину. Вони простягли пожежні сіті на вулиці і жінка того пожежника, його донечка та теща скочили до сіті з вікна на третьому поверсі. Комуністка даного району пробувала перешкодити тій утечі й наробила крику і голова цієї родини мусів мерщій видрапатись по пожежній драбині та затулити рота комуністці. Коли всі члени його родини були вже безпечні, сам скочив в сіть і втік.

● **Афґаністан і Пакістан**, дві махомеданські країни на Середньому Сході, зірвали дипломатичні взаємини. Між ними існує затяжний конфлікт, спричинюваний племенем патанів, які живуть по обох сторонах кордону. Тому ці обидві держави мають претензію до цілости території, заселеної патанами.

● **Давід Бен Ґуріон**, 75-літній прем'єр Ізраїлю, повідомив ізраїльського президента Бен Цві, що він „в існуючих умовинах" не може скласти коаліційного уряду. Партія Бен Ґуріона має в 130-мандатовому ізраїльському парляменті тільки 42 мандати, отже не розпоряджає більшістю, а три інші партії, з якими переговорював Бен Ґуріон, погоджуються на нього як прем'єра під умовою, що вони дістануть такі становища в уряді, які дадуть їм поважніший вплив на державні справи. Тим часом Бен Ґуріон, якому нераз закидувано диктаторські нахили, не хоче такої спілки.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

БЛАГІТКА Євген, народж. 1909 року у Сколім, пов. Стрий, член 46 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер 5-го вересня 1961 року.

ГАЙНЕС Марія А., народж. 1905 р. у Волшневі, пов. Жидачів, членка 125 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., померла 1-го вересня 1961 року.

ГРИВНАК Яцко, народж. 1882 року в Чесниках, пов. Рогатин, член 217 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер 29-го серпня 1961 року.

ДЕРЖАНОВИЧ Яків, народж. 1899 р. у Деричці, пов. Мінськ, член 43 Відд. УНСоюзу в Симпсон, Па., помер у серпні 1961 року.

ЗАЯЦЬ Петро, народж. 1886 р. у Вільці, пов. Бережани, член 217 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер 3-го вересня 1961 року.

КАСИЯН Марія, народж. 1884 року в Солоній, пов. Заліщики, членка 385 Відд. УНСоюзу у Мінneaполісі, Мінн., померла у вересні 1961 року.

КОЗАК Юрій, народж. 1922 р. у Львові, член 127 Відд. УНСоюзу у Боффало, Н. Й., помер 1-го вересня 1961 року.

КОЦОЛОВСЬКИЙ Михайло, народж. 1880 р. у Ялині, пов. Сянік, член 176 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 28-го серпня 1961 року.

КРАЙЦ Іван, народж. 1891 р. в Чойні, пов. Лісько, член 76 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 1-го вересня 1961 року.

ЛУЧИН Михайло, народж. 1911 року в Петрáнці, пов. Калуш, член 358 Відд. УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер 20-го серпня 1961 року.

НАПОВАНЕЦЬ Михайло, народжений 1892 р. у Полянах Суровичних, пов. Сянік, член 65 Відд. УНСоюзу в Елизабеті, Н. Дж., помер у вересні 1961 року.

ОСАДЧУК Матвій, народжений 1892 р. в Устечку, пов. Заліщики, член 395 Відд. УНСоюзу в Филаделфії, Па., помер 26-го серпня 1961 року.

СВАЛОВ Іван, народж. 1888 р. в Алден Стейшен, Па., член 44 Відд. УНСоюзу в Нортгемптоні, Па., помер у вересні 1961 року.

УНІЯТ Степан, народж. 1898 р. в Дубівцях, пов. Тернопіль, член 432 Відд. УНСоюзу в Торонті, Онт., Канада, помер у вересні 1961 року.

ЦЕБЕНКО Параскева, народж. 1885 р. в Коропужі, пов. Рудки, членка 147 Відд. УНСоюзу в Аллентавні, Па., померла 29-го серпня 1961 року.

ЯРИЧЕВСЬКА Анна, народж. 1891 р. у Трійці, пов. Добромиль, членка 309 Відд. УНСоюзу у Соґінов, Миш., померла 28-го серпня 1961 року.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 16-го ВЕРЕСНЯ 1961:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, в год. 7:00 веч., при 33 Іст 7-ма вул. — Тому, що Збори відбуватимуться що 3 місяці просимо всіх членів вирівняти вкладки. — І. Різник, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156, в год. 7:30 веч. — В. Новак секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117, в год. 7:00 веч., під ч. 33 Іст 7-ма вул. — С. Кучма, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори 42-го Відд., в год. 8:00 веч., в УНДомі, при 237 Hope Ave. — В. Марущак, рек. секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів B-ва св. Юрія, Відд. 239, від год. 3-ої до 5-ої по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin вул. — М. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Приймання вкладок Відд. 397, від год. 3:00-4:00 по пол., під ч. 847 Н. Френклін вул. — О. Штогрин, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх на Збори. — І. Бурний, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Збори Т-ва „Згода", Відд. 20, в год. 4:30 по пол., в залі Укр. Демократичного Клюбу, 2376 Grayling вул. — Й. Косій, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні Збори Т-ва ім. В. Хмельницького, Відд. 158, в год. 8:00 веч., в домівці Укр. Нац. Дому, при 216-218 Grand St. — П. Дубовецький, рек. секр.

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

ТАРЗАН, ч. 4712. Невідомий в'язень!

TARZAN ROSE TO HIS FEET AND CAUTIOUSLY BEGAN TO INSPECT THE UNDERGROUND CAVERN--

WHEN SUDDENLY HIS ACUTE NOSTRIL DETECTED THE PRESENCE OF MAN!

HE WHEELED ABOUT AND THERE, CROUCHED IN THE SHADOWS, WAS A MENACING FIGURE!

Тарзан піднісся і обережно почав оглядати підземну печеру...

Аж нагло його чуйні ніздрі виявили присутність людини!

Він обернувся і там, присівши в тіні, була загрозлива постать!